

КАРИБСЬКА КРИЗА 1962 р. ОЧИМА СВІДКА ПОДІЙ

Карибська криза – надзвичайно напружене протистояння між Радянським Союзом і Сполученими Штатами відносно розміщення СРСР ядерних ракет на Кубі в жовтні 1962 р. Це був «гарячий» період холодної війни між цими державами.

У 1962 р. уряд Куби звернувся до СРСР з проханням надати їй військову допомогу, щоб захиститися від спроб США скинути уряд Фіделя Кастро. Лідер СРСР Микита Хрущов погодився надати цю допомогу.

Безпосереднім учасником подій на Кубі був наш земляк – Бурмистр Василь Трохимович, який охоче погодився повідати нам про побачене там і пережите.

Бурмистр Василь Трохимович – воїн-інтернаціоналіст, учасник бойових дій, нагороджений медаллю «50 лет военно-стратегической операции «Анадирь». Народився 16 липня 1941 року в с. Аполянка Бабанського району Київської області (сьогодні Уманського району Черкаської області). Навчався в Аполянській «семирічці», а потім у Бабанській ЗОШ. Вступив до Тальнівського сільськогосподарського технікуму (нині Тальнівський будівельно-економічний коледж Уманського національного університету садівництва), де здобув освіту зоотехніка. За направленням працював на Херсонщині, а через півроку був призваний до лав радянської армії. На службу потрапив до Дніпропетровська, де навчався півроку в школі для радистів і пройшов стажування в командному пункті. Звідси був направлений на Кубу. І ось, що він розповів.

«Воєнно-стратегічна операція «Анадир», у якій мені довелося брати участь, – розповідає Василь Трохимович, – не мала і не має аналогів у воєнній історії. Уперше у світовій практиці, за два з половиною місяці, на відстань 11 тисяч кілометрів на непідготовлені позиції, приховано від усіх розвідок світу, було передислоковано з'єднання радянських ракетних військ, які розгорнули бойові позиції і заступили на бойове чергування в безпосередній близькості від США. Настільки секретною була ця операція, можна судити з того, що наші командири лише з виходом в океан розкрили конверти з наказом про напрямок пересування та мету нашої операції.

Дуже добре пам'ятаю, як нас серед ночі за тривогою підняли та вишикували на плацу. Потім наказали швидко одягнутися та вантажитися до автобусів, потім на потяги, якими ми дісталися Миколаєва. Нас повезли у невідомому напрямку. Ми здогадувалися, що можливо, нас доставлять на Кубу чи в Індонезію, бо там теж були заворушення.

Щоб збити з пантелику американців і їхніх союзників, було оголошено про військове навчання на півночі СРСР. Удень у військових частинах вантажили лижі, зимовий одяг тощо. Щоб приховати проведення

зовсім іншої операції, нам наказали переодягтися в цивільний одяг, заборонили звертатися по-військовому. У плавання ми відправилися на початку липня 1962 р., а прибули до пункту призначення лише 2 серпня. Щоб не гаяти даром часу, керівництво поставило нам завдання вивчати англійську мову.

На Кубі було розгорнуто всю наявну зброю, включно з ядерною. У відповідь президент США Джон Кеннеді оголосив морську блокаду Куби, яка передбачала обшук всіх кораблів, що прямували до острова, з метою недопущення туди радянських військ і зброї. Війська НАТО і країн Варшавського договору були переведені в стан постійної бойової готовності. Таким чином світ підійшов до межі початку нової війни. На щастя, ця загроза оминула все людство. Ця операція була настільки таємною, що за два роки мого перебування на Кубі, я жодного разу не бачив ні одного представника преси, ні одного військового кореспондента, жодної знімальної камери.

На щастя, мені не довелося вбивати особисто, але смерть я бачив. Часто нападали на наших вартових представники «контри». Була створена медична служба та медичні частини, а також був госпіталь.

Контингент радянських військ був представлений різними національностями Радянського Союзу: білорусами, адигейцями, вірменами, молдаванами, латвійцями, естонцями, осетинами, росіянами, але найбільше було українців.

Нам близько року було суворо заборонено листуватися з рідними, а коли дозволили, то ми писали просто «Я живий та здоровий. Не хвилюйтеся...». На конверті ставили адресу «Москва, 400. Поштова скринька № 274».

24 жовтня 1962 р. п'ять радянських кораблів підішли впритул до зони блокади і зупинились. До початку бойових дій залишалися лічені хвилини. Лідери США та СРСР Джон Кеннеді та Микита Хрущов в останню мить змогли домовитися.

На Кубі ми перебували до літа 1964 року, бо потрібно було розібратися із зброєю. Згідно наказів, велика частина військової зброї та техніки залишалася на Острові Свободи.

Після виконання військового завдання нас відправляли в місця попередньої дислокації. Додому везли нас з комфортом, пасажирським пароплавом «Росія». Пережите на Кубі надовго залишиться в моїй свідомості. Ці події змусили мене зрозуміти справжню вартість та цінність людського життя.

Проте особливо боляче спостерігати за подіями, які відбуваються в сучасній Україні... горе, кров та смерті невинних, незахищених громадян незалежної неньки України... Не доведи Боже знову опинитися на порозі війни, – завершив очевидець подій, – які поставили Світ на межу розв'язання Третьої світової війни».